

No
134

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA

**MŰKERTI RÉSZLET
(A KECSKEMÉTI
KASZINÓ PARKJA),
1913 KÖRÜL**

N^o134

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA (1867-1940)

Műkerti részlet (*A kecskeméti kaszinó parkja*), 1913 körül |
Garden City (*Casino Park in Kecskemét*), around 1913

Olaj, vászon | Oil on canvas, 84,5 x 100,5 cm
Jelzés nélkül | Not signed

PROVENIENCIA | PROVENANCE:
| Jill A. Wiltse és H. Kirk Brown III. gyűjteményéből

FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVA | PRESUMABLY EXHIBITED:
| XI. Esposizione Internazionale d'Arte della Città di Venezia, 1914. április 15. – október 31.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:
| Modern magyar festészet 1892–1919. Szerk.: Kiesebach Tamás, Budapest, Kiesebach Galéria kiadása, 2003, 499. (754. kép, *A kecskeméti kaszinó parkja*)

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA | EXHIBITED AND REPRODUCED:
| Antik Interiőr 3. Budapest, Néprajzi Múzeum, 1996. november 28. – december 1. (kat.: 47.o.)
| Treasures Revealed the Art of Hungary 1890-1956, Selected work from the collection of Jill A. Wiltse and H. Kirk Brown III., 2006, (kat. sz. n. *Danube River Wharf*)
| Hungarian Masterworks from Impressionism to Modernism, Selected work from the collection of Jill A. Wiltse and H. Kirk Brown III. New Mexico, Santa Fe, Charlotte Jackson Fine Art, 2008, (kat. sz. n. *Park in Kecskemét*)

Kezdő ár | Starting price: 7 500 000 Ft / 19 531 EUR
Becsérték: 12 000 000 – 18 000 000 Ft
Estimate: 31 250 – 46 875 EUR

1. Henri Matisse: Colllioure-i táj III., 1907 magángyűjtemény

2. André Derain: Kastélypark, 1899 magángyűjtemény

Iványi Grünwald Béla ott volt az 1896-ban létrejött nagybányai művésztelepet alapító mesterek között. Ekkor nem volt még harminc esztendőse. A művésztelepen 1906-ban elindult neós vagy fauvos festői forradalom során ő volt az egyetlen a vezető mesterek közül, aki nemcsak teljes támogatásáról biztosította a kortárs modern francia és német művészet által inspirált hazai fiatalokat, de az élükre állva egy új, modernebb szellemiségű művésztelepet alapításába fogott. Míg Nagybánya esetében Iványi még csak egy volt az alapítók közül, addig az 1909-ben létrejött kecskeméti művésztelepnek már ő volt „a” vezető mestere. Őt követték Nagyba-

nyáról többek között a nem sokkal korábban még tényleges Matisse-tanítványok, Perrott-Csaba Vilmos és Bornemisza Géza is. Az alapítástól a munka beindulásáig azonban három esztendőnek kellett eltelnie, hogy 1912-ben a művészek végre elfoglalhassák az elkészült közös műterembérházat. Szép Ernő így írt a friss művésztelepről 1912-ben a Nyugat című lapban: „Hogy kell leírni a művésztelepet? Két hónapig bolyongtam a Kecskemét alatt zöldellő Műkert sétányai, virágágyásai, friss, vidám villái között, most jöttem meg, s hogy le akarom rajzolni, valami messzi-messzi valószínűtlen tisztaság képe andalítja emlékezetemet, a vidámságnak, békének, ifjúságnak,

az élet jószágának és szerelmének népmeséből való egyszerű tisztása, melyen csengős báránykák szökösnek, a fák magas orkeszterében madarak hegedülnek és flótáznak, a kerek kék égen fehér selyemvánkosokon rózsaszín angyalok könyökölnek, s elnézik csendes örömmel a szerencsétlen és piszkos földnek ezt a csodálatos kis ligetjét...” Szép Ernő a mai közlés számára kissé giccsbe hajló költői túlzásai talán mégis tükröznek valamit abból a lelkesültségéből és hitből, mellyel az Iványi körül csoportosuló fiatalabb művészek birtokba vették a közösen kitalált, felépített és a saját izlésük szerint kicsinosított épületeket, valamint az azokat körüllelő természetet.

5. Iványi Grünwald Béla: Nyár (Schiffer-villa pannója), 1911 Magyar Nemzeti Galéria

3. Perrott-Csaba Vilmos: Kecskeméti parkrészlet, 1910-es évek vége magányűjtemény

4. Iványi Grünwald Béla: Kecskeméti kastélypark magányűjtemény

Iványi életművének különösen ragyogó időszaka kezdődött 1912-ben, amikor első kecskeméti műveit megalkotta. Ezek közé tartozik az a műcsoport is, melyek az úgynevezett Műkert szín pompás részleteit örökítették meg. A kecskeméti művészet talán legalaposabb ismerője, Sümegi György így írt a helyszín sajátosságairól: „Iványi – a rajzi gyakorlatok mellett – a szabadban való táj- és modellfestést, a valőrök és lokálszínre tudatos elkülönítését, a fényvel, színnel való modellálást helyezte korrekttűrája homlokterébe. Mindehhez elegendő volt a Műkert árnyas, rendezett virág-gruppos, fás környezete, az állandó modell, a műtermi és szabadbani munka rendszerének váltogatása. Nem kellett fölkerekedni a tanítványokkal festői helyet keresendő a környéken, mert hiszen nemigen

volt hová, legfeljebb a különösségével vonzó cigányvárosba.” Maradt tehát a Műkert, mely modellekkel vagy azok nélkül, csak saját, önértékű dús szín pompájában került a vászra, kartonlemezekre megörökítésre.

Iványi már a kecskeméti művésztelepen festette meg 1912-ben a Schiffer Miksa építész budapesti villája számára megrendelt Nyár című, nagyméretű pannóját. Iványi volt az egyetlen a nagybányai telepet egykor alapító mesterek közül, aki lépést tartva a fiatalsággal, 1910 körül gyökeresen változtatni akart és tudott is festői stílusán. Az 1912-ben született Nyár már ennek a megújult, dekoratív-monumentális stílusnak az összefoglalásaként készült, mely a késő szecessziós hagyomány és az itthon ultramodernnek számító fauve stílusjegyek

együttes alkalmazásának gyönyörű művészi teljesítménye. Ezzel közel egyidejű a kecskeméti Műkert szindús részleteit megörökítő néhány pompás tájrészlet, köztük a most aukcióra kerülő remekmű is. Sümegi a 2011-ben megjelent Kecskeméti Művésztelep (1909–1944) című kiváló monográfiájában, egész sorozatot mutat be a Műkert virág-gruppos részleteit ábrázoló képekből. A hivatgatón erőteljes színű virágözönt ábrázoló művek sokaságából, melyek Csáky László, Szabó Antal, Ferka Jenő, Gábor Jenő, Jasenitz Henrik és Gulyás Sándor művészetét dicsérik, messze kiemelkednek Iványi azonos témájú művei, és még ezek közül is kimagaslik kvalitásban a most aukcióra kerülő, eddig téves címen szereplő Műkert részlet.

RUM ATTILA

